

כתובות מט-א

עניין: עורבא בעי בניה

חידושי אגדות מהר"ל סנהדרין קח:

שלא יהיה פריה ורביה בשעת הפסד הנבראים. וזה כי העורב הוא אכזרי ואין לו חבור אל שאר הנמצאים, וכמו שאמרו עליו (עירובין כ"א ב') כי העורב זה הוא אכזרי ואף על בניו הוא אכזרי, וכתוב (תהלים קמ"ז) לבני עורב אשר יקראו כ"ש על אחרים. וכן הכלב הוא רחוק מן הנבראים, שהרי הכל מרחיקים אותו ושונאים אותו כך הוא רחוק מן הנבראים. וכן חם מוכן היה להרחקה מן הנבראים כמו שנעשה לו אחר כך שנתקלל זרעו ונתרחק זרעו מבני אדם, ובשביל זה לא קבלו המה סדר הזה כי לא נחשבו קרובים אל הנבראים, אבל זה שהוא קרוב אסור בתשמיש המטה. וזה שאמר לו נח רשע במותר לי נאסר וכו', כי בודאי רשע הוא העורב, שכל אשר יוצא מן סדר המציאות נקרא רשע, ודבר זה מבואר בכמה מקומות, והעורב הוא יוצא מכלל והגזירה בעולם שלא יהיה תשמיש, כ"ש למי שאינו מינו ויש כאן שני דברים יחד ואין זה אלא שלא קבל כלל העורב הגזירה.

ומה שאמר רשע במותר לי נאסר כו', ומה רשעות יש בזה כיון שעשה בטבע כמו שכל עוף עושה דבר זה, דודאי רשע ומזג רע הוא כי אלו לא היה בו מזג רע לא היה טבעו עתה דבר זה, כי בתיבה לא היה תשמיש בטבע לשום נמצא אף לב"ח הבלתי מדברים ובלתי בעל שכל. כי כל הנמצאים נמשכים אל סדר המציאות הראוי מצד הסדר הכללי שבהם, ובשעת המבול שהיה העולם נפסד ודבר זה שהוא ההפסד מחייב את סדר ההווה כאשר ראוי להויה, ולפיכך אין שני הפכים נמצאים יחד להיות עוסק זה בהויה ועתה זמן ראוי אל הפסד. ומפני זה אסרו חכמים (מו"ק כ"א א') את האבל בתשמיש המטה ג"כ, כאשר קרה לו אבילות שהוא הפסד. ובסדר הכללי שבהם נמשכו כל המינים בטבע חוץ מן העורב וכלב וחם אלו ג' ששמשו בתיבה, כמו שאמרו שם אחר זה. וזה כי אלו שלשה הם רחוקים מן הנבראים, ומפני שהם בעצם רחוקים מן הנבראים, לא נמשכו אחר הסדר הזה שסדר הש"י

עירובין כב.

אמר במי שמושחיר פניו עליהן כעורב רבא
 אמר במי שמשים עצמו אכזרי על בניו ועל
 בני ביתו כעורב כי הא דרב אדא בר מתנא
 הוה קאזיל לבי רב אמרה ליה דביתהו ינוקי
 דידך^ל מאי אעביד להו אמר לה מי שלימו
 קורמי באגמא^ס ומשלם לשונאיו אל פניו

חתם סופר

ובדרוש חמתי הא דחמרינן צמס' עירובין [כ"ג רע"ח]
 שחורות כעורב [שכ"ש ה' י"ח] שמתחכזר על בניו
 כעורב, דרולכ לומר כעורב שאם הכנים אינם דומים לאצותיהם
 מתחכזר עליהם, וכשיהיו דומים והולכים בדרכי אצותם העוזים
 והישרים מרחמים עליהם. ב